

Megjelenik a Társalkodóval együtt minden héten kétszer: t. i. vasárnap és csütörtökön. Előfizetheti helyben a szerktő's kiadó tulajdonosnál uri utca 453dik sz. alatti Trattner - Károlyi ház első emeletén, egyebütt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy más külföldi tartományokba kivántató példányok iránt csupán a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Értesítőben mindenféle hirdetésny fölvetetik's pontosan közöltetik.

Az előfizetéssel elkésteknek a 'Jelenkor és Társalkodó' 2dik félelvi folyamából még teljes számu példányokkal szolgálhat a szerkesztőség.

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (kinevezések és előléptetések; politikai jogok, Varga Somától; országgyűlési közlemény; conferentialis ülés a helyek elrendezése iránt; iparegyesület; Győrmege; fájdalmas kitérés és pótlékutastások; Zemplénmege: törvénykezési javaslatok, 's megyei levelezések; Esztergommege: pótlékutastások; Békésmege: gróf Károlyi Györgyné levele a mege RReihez, és ezek válasza; tordai szerencsétlenség; bihari gazdasági egyesület; 's a t.)
Szerbia (Lieven intézvénye a szerb tanácsához.)
Amerika (új áldozata az amerikai szabadságnak; Washington Irving)
Spanyolország (a főbb hivatalok a zendülők hatalmában; új zavar Barcelonában.)
Anglia (a királyné a Tunnelben; vélemény a szerb viszonyokról.)
Oroszország (házasságkötés)
Törökország (a drinápolyi tábor; Riza basa.)
Külföldi elegyhir.
Értesítő.

Magyarország és Erdély

Ó cs. ap. kir. felsége a zavallyai k. harminczad-hivatal mellé 200 ezüst forint évi fizetéssel, illő szál-lásbérrel bizonyos mennyiségű biztosítéknyújtás mellett, ideiglenesen egy évre egy ellenőrködő tisztirnokot legkegyelmesebben adni méltóztatott.

Ó cs. 's ap. kir. felsége a Jettim örökhatomány közgondviselői által daruvári Daruvári Ferencz kir. ügyigazgatósági ügyvédnek 's több mege táblabírájának az említett hatomány főgondviselőjévé választását kegy. jóváhagyni méltóztatott.

Ponori Ponori József erdélyi kincstári fogalmazó ugyanitt iktatóságra; Mikó Sámuel zalatnai huta-intéző pedig az itteni kir. igazgatósági megőrült segéd-hivatalra léptetének elő.

A' nmltga m. kir. udv. kamra a' sóvári kir. sóhivatalnál megüresült sómáza-mesteri állomásra Martényi Ferencz eddigi sóvári tisztirnokot, 's a' szigetki kir. sószállító-hivatalnál ürességbe jött tisztirnokságra Braun József eddigi királyvölgyi sóbányai fizetéses gyakornokot; a' díogyóri kincsári igazgatósági megüresült első irnoki állomásra Andreánszky Alajos eddigi másodirnokot 's ennek helyébe Ereös István eddigi harmadik irnokot; az oláhlaposi kir. bányakamrai ellenőrködő ispánságra pedig Egyedi János offenbányai helyettes ispáni ellenőrt nevezte ki.

Politikai jogok.

Helyhatósági jogaink 's szabályaink, alkotmányos életünk megannyi tényezője, eredetileg valóban olly fölségesek, mikép Kollárral, a' nagy jogtudóssal méltán mondhatjuk, mint Vegetius a' római törvényekről: „isten maga lehelle azokat őseink lelkebe, mert nemz. természetéhez alkalmazhatóbbat 's bel- mintkülbátorság fenntartására üdvösbet gondolni nem lehet.“ Azonban nyolcz század forgott azóta le; nem megvetendő korszak nemzet életében sem; 's a' társaságos élet különféle fordulatot nyert viszonyai, a' nem mindig, csak természeti erőtlenség'-szülte visszaélések, a' felvilágultság 's szabadság helytelenül vett értelmezése 's az utóbbinak majd féktelenségű gyakori aljasítása annyira megfertőzték legsarkalatosb jogaink szentségét, hogy azon osztály igen nagy része, melly azokat csupán születési előjognál fogva gyakorolja, ép azok gyakorlatában véli lappangani kizáró szabadalmátarra: hogy vétkezzék 's ne bűnhődjék.

Tekintsünk meg némelly tiszt- 's követválasztási előmozgalmakat; 's lehetetlen, hogy ne sirjon hennünk a' lélek midőn látjuk: mint adja el lelkét az, kinek többé semmi eladni valója nincs; mint törpül le a' természet legremekebb teremtvénye állatiságig ép akkor, midőn szabad akaratát vala gyakorlandó; mint nyilnak meg a' börtönök ajtajai, testült vétkeket bocsátók ki alkotmányos ünnepek szentségtelenítésére! És még nem olly rég valának utasításkészítő gyűléseink, hogy emlékek szó-lásszabadság, személybátorság torzképeül ne szolgálhatna, nem alaptalan gunyára közvetve törvényhozó tes-tületünknek ugy, — hogy hála kormányunk békeszerető

külpolitikájának, ma már a' pór apa nem azért fizeti katonáját, mikép külső ellenségtől ójja a' hont, hanem hogy törvény 's illedelem szabályira kényszerítse azokat, kiknek osztályrészüi jutott: rendelkezni egy részben honunk jelenje 's jövője felett

És így lön, hogy kir. biztosságok hatályos föllépéseit, katonai erő alkalmaztatását — mik ez előtt annyi sérelem szerző okai voltak előttünk — most itt ott már magunk sürgettük; félreismerhetlen bizonyossággal annak, mikép hiúságunk-, felizgatott kedély-'s magány érdekeszülte némelly esetekben magunk magunkat kormányozni nem vagyunk képesek; szenvedélyeinknek alárendeljük a' legszentebb muncipalis jogok sérthetlenségét, feláldozók megyei önhatóságunkat; így lön, hogy a' pol. jogok gyakorlásánál annyira szükséges 's feldicsőített szabad akaratnak ez uton is, ismét csak nyakát szegjük.

Illy beavatkozások azonban több tekintet miatt ép annyira nem kívánatosak, mennyire gyüleletek azon kebelrázó események, mik azokat előidézték 's vajha többé elő ne idéznék, nem kívánatosak főleg azért, mivel gyakori használat után a' megszokás miatt hatásukat elvesztik vagy erőnek erőt idéznek ellenébe 's még inkább élesül azon nem ritkán alaptalan gyűlöletet 's idegenkedés, mellyeknek nyomai a' polgári 's katonai rend közt még mindig észrevehető. Pedig dolgaink mostani helyzetében vagy nélkülözhetlenek az illy védeszközök, vagy a' politikai jogok gyakorolhatóságát kell tisztább keblekre's ovatosb kezekre biznunk.

És itta' gyógyszer nem olly nehéz, nem is olly megszerejlő, hogy alkalmazása v. kikutatása fáradságaránytalan sikert eredményezne. Úgyes, lelkiismeretes orvosnak a' betegség indokát 's körjeleket szükség kipuhatolni; 's ha ezek távolítására rendelt gyógyszerei tana felállított szabályaival ellenkezőleg, vagy nem használtatnak, ám lássa betegre, ha szeszélyének enged tulnyomóságot az élet bece föltött.

Vizsgáljuk csak ezen, honunk egy derék szónoka által nemzeti kórának helyesen nevezett metyél szülőokait higgadt kedéllyel 's részrehajlanul: nemde önként ötlük szemünk elé az értelmiségihány, függetlenség nem léte vagy elvesztése, mik eszmélánczolat utján igen természetesen vezetnek a' birtoktalanság eszméjére! **Ugyanazért honunk minden magyar ajku lakosa által szereshető szabad földbirtok legyen főkelléke a' politikai jogokban részesülésnek.** Ne mondja nekem senki, hogy birtok nélkül is szeretheteni hont; ne hivatkozzék senki az emberi elidegeníthetlen (?) jogokra; mert ezen pusztá elméleti bölcsekedést a' gyakorlati élet ha nem mindig czáfolja is meg; 's ha találhatni is ritka kivételül eseteket, midőn tölt pohár 's néhány p. krnyi napi díj nem okoz vagyontalanoknál értelem-'s érzelmvilág-fogyatkozást; ha tagadhatlan igazság is, mikép birtoktalank közt is lehetni értelmet 's áruba nem bocsátható lelket: de még is természetesen várhatni értelmiséget ott, hol eszközök nem hiányzanak annak megszerzésére's függetlenséget vagy nem csábit-hatóságot attól, kit a' mátol holnapig élhetés gondjai nem kínoznak. Azonban jól tudom én azt, mikép az ajánlottam szabály mellett is történhetik visszaélés; mert hiszen hol van szabály kivétel nélkül? 's bezárhatni é minden bujosdi-ajtócskát, mellyen az emberi kebel fufangos törekvése tilosba ne törjön; 's miután emberi intézkedésektől kimerítő tökéletességet okszerűleg 's józan észszel nem várhatni: mint törvényhozásban ugy statusszabály alkotásánál fő czél csak az lehet, **hogy a' visszaélések lehető legsikereseb 's a' dolog természetéből folyó módon gátoltassanak.**

Birtokaristokratia tehát! hallom zugását azon proletarius csoportnak, melly felizgatott szenvedélye mámorában Utópiakról álmodik 's kézdugva sütkérezik az isten-adta nap jótékony sugárainál v. utca-'s járdaposszással tölti a' dologkerülőnek mindig ónszárnyu időt, sőtét gyűlöletet rejtegetve keblében minden ellen, ki valamicskét sajátjának mondhat. Igenis birtokaristokratia,

melly honunk eddigi felvirágoztatásában is olly főszerepet vitt; birtokaristokratia, melly áldozhatván 's áldozván is ott hol szükség volt, több köz 's jótékony intézetnek lön szelid bölcsője, intézeteknek, mikből anyagi nyereszkedést nem reméltett 's miket szép szónoklatok soha létre nem hozandottak; birtokaristokratia, **mellynek részese a' hon minden „magyar ajku lakosa“ lehessen:** de születési semmi esetre ne! — Ezen egyedüli mód az, mit Europa majd minden miveltnépei délejtől használnak ez annyira kényes 's bonyolult tárgy iránti tisztára jöhetősb; melly nálunk is a' főrendi táblától legutólsófalug, főhivatalok betöltésén kezdve falusi bíróválasztásig kisebb nagyobb mértékben, gyöngébb vagy erősebb színezetben hatást gyakorolt 's folyvást gyakorol. —

És ne csapjunk jereמידot azon töredék sorsa felett, mellynek nem juthat osztályrészüi politikai jogok birtokában lenni; ne háborítsuk fel békés nyugalmából olly csalóka ígéretek kecsegtetésével, mik nem létesülhetve csak megeégületlenség magvait hitegetnek kárpótlásul a' hijában sovargó 's reményvesztett keblekre; 's ember csak annyit ér, mondá egy nagy hazaí, mennyit honának 's magának szolgál, 's ki híven betöltte a' tért, mire rendeltetése 's körülményei szólíták, legyen az bár melly szük körű, az eleget tett polgári 's emberi rendeltetésének; mit feltalálhatni 's elérhetni politikai jogokban részesülés nélkül is.

Mi már az ajánlottam mód gyakorlati oldalát 's részletes előadását illeti: szerinte poliikai jog részese lenne minden 24 éves egyed, kinek 200 hold föld szabad-birtoka van: de atyjokkal osztogatlan fluk, ha teljes kort értek is, 's bár virtualitásuk a' kijelölt mennyiséggel följérjen, ezen jog részesei nem lehetnek; mint szint azok sem, kik jószágait elzalogosíták vagy a' kétszáz hold értéke 1/3-nál többel adósak, ellenkezőleg azokkal, kik jószágait csak haszonbérbe adták; magában értetvén, hogy itt a' 200 hold minimumkép veendő. Hogy pedig a' birtok minő-'s mennyisége mindig világosságban tartassék, 's névlajstrom legalább minden három évben, de szükség esetén több ízben is készíthetessék, e' tekintetből — mellözve egyebet — telekkönyv szükséges; mellynek létesítése az ősiség törlesztése vagy módosításakor a' teendő közt alkalmasint első leendő. Itt is azonban 's előre láthatni azon statustani főigazság csalhatlanságát, hogy milly veszélyes nagy birtokok kevés kéz közé szorulása: ép olly ohajtható azok aránylagos felosztása; 's bár a' birtokképeség kiterjedése ezt némileg előmozdít-hatná, mégis lennének esetek, hol politikai jogokat, a' felállított rendszer erejénél fogvást, igen kis töredék v. csak néhány egyed, nem ritkán egy-két személy gyakorolna; minek káros következtetése nem szükség fejtegetnem. És akkor előállana a' mostani rozsu alakban de gyöngébb színezettel; mennyiben, ha találkoznék mégis — mire mindig volt 's leendő példa — ki magány-érdekeinek a' közjót alárendelné, — szándokát legalább lélekvásárlás v. közbotrány 's erkölcsiség rontása nélkül létesíthetné. Hogy már az emberi gyalóság e' részben is és mikép korlátoztassék, mikép paralyásítassék illy esetben a' kevés számu birtokosság: arról tán más alkalommal.

Varga Soma.

Országgyűlési közlemény.

Pozsony 1843 augst. 7én d. e. 10 1/2 órára, Veszprém 's Bihar vármegei követek elnöksége alatt, az ujonnan rendezett orsz. teremben elfoglalandó ülések iránt, későbbben korületi üléssé alakult conferentiát, — a' veszprémi követ rövid üdvözlő beszéddel megnyitván, előadá: miképen a' hely méltósága annál is inkább igényli a' rendet, mert a' tanácskozás szabadságának is a' rend a', conditio sine qua non-ja; minthogy pedig az orsz. teremben jelenleg létező rendet, az épület cél-szerűtlen alkatása daczára is — a' tanácskozásnak életető eleméül — meglepő ügyességgel idéző elő Sze-

pes érdemes követe: úgy hiszi szóló, a' KK. és RR. egyesült érzelmet tolmácsolja akkor, midőn a' rendező követ urnak fardozásiért méltányló elismerést nyilvánítt. (Ezt köz „éljen“ követé.) Ezután előadá szónok: hogy a' ker. elnökök — mint a' kiknek rendeltetése a' KK. és RR. akaratának kifolyása — ezuttal nem tűzének 's nem tűzhetnek ki semmit tárgyalásul, hanem e' részben a' RR-től várnak; — egyébiránt tárgyalandók volnának a' fehérmegei kérelem, türmezei sérelem és országgyűlési szabad hirlapok érdemében küldött főrendi izenetek, mellyek azonban ez uttal nincsenek kéznél. — E' közben Gömörmegei követei — hivatkozva a' megjelenésüket eddigelő akadályozott köztudomásu gömőri catastrophra, — rövid alkalmi beszéddel székot foglalának.

Hogy olvasóinknak némi fogalmok legyen az általalkult teremről: ime röviden előadjuk a' történet változásokat. — Az alkalmatlanul hosszú és keskeny terem felső részén létezett emeletes rekeszték — most jobb oldalt nyulik végig, mellynek közepére helyezett asztalnál ker. ülésben a' ker. két elnök és jegyzők; országos ülésben pedig a' kir. személynök foglal helyet; az elnöki székek országos ülésben — jobbra a' királyi tábla 's ennek sorában a' horvátországi követek, balra pedig az egyházi rendből követei foglalnak helyet. — A' körül korlátolt terem szélétben nyuló székek egyedül a' megyei, kerületi és kir. városi követei számára rendeltetvők, kik között Turopolya grfja is helyet foglal. — A' jelen nem levők követei pedig a' korlátokon kívül két jól megbélelt székre ültetvők. A' hallgatóság aztán utánok, meg a' terem alsó részén szinte korlátokon kívül eső és fokokint emelkedő székeken, mint szinte az a' végre készült karzatokon találja helyét. A' terem felső részén külön karzat szolgál kényelmül a' KK. és RR. üléseit látogató fő Rnek, melly fölött egy nagyobb szerű karzat — ha az oldalást nyuló elnöki, k. táblai 's egyházi emeletes rekesztéket kiveszszük, szinte az egész teremet végig folyja; a' terem alsó felébe eső karzat része, a' hallgató hölgyek számára kellő kényelemmel levő ellátva, sőt kívülről egymásba font nemzeti színű függönyökkel és czafrangokkal olly busásan kiczifrázva, hogy az egész csecebecse meglehetősen kirí, a' különben egyszerűségénél fogva is elég komoly tereméből. — Földszinti ablakokban a' gyorsírók és hirlapi tudósítók kényelme tanusítja rendező ur nyílványosság szeretetét. — Az kép kényelmesítette terem mikép már a' szónoklolt elnök megmondá, Szepesmegei követének dicsősége; mire a' t. követ válaszában értelme ez: ő a' hely szűkéhez képest mindenkinek gondoskodott kényelméről, karzaton juttatott helyet a' hölgyeknek, főrendeknek 's idegen hallgatónak, karzaton meg a' korlátokon kívül eső székekben az ifjaknak, a' RR. végzése szerint szinte a' korlátokon kívül készített ülést a' távol levők követeinek, gondoskodott ezen kívül a' magyar hirlapírói tudósítók és gyorsírók célszerű elhelyezéséről is; a' német hirlapírók tudósítóinak pedig karzaton — a' RRnek megegyezésével — szinte helyet vélne engedtetni. Egyébiránt a' mi a' rendezett teremben fentartandó rendet illeti, az iránt úgy vélekedik a' szólo: a' ker. elnökök akép gondoskodhatnának időürlődőre, hogy irnokaik által ügyeltetnének fel, nehogy a' maga képezése végett egybegyült ifjuságot a' formaruhás cselédség kiszorítsa helyéből, különben sem sok kárát vallván a' cselédség az ország. tereméből kimaradásának, miután az ott tárgyalatani szokott dolgok nagyobb részint elmebeli felfogását tova haladják. Végül a' most felállított rendet végzésekép is kívánja kimondatni. Ezután egy gye követe az ülések iránt 1715ki irományokat kívánta figyelembe vétetni; mire az elnökök egyike által az mondatott, miszerint a' helynek semmi diplomaticai fontosság nem adatik, hanem marad úgy, mint 1832ig volt, egyébiránt e' végett az észrevételek országos ülésben teendők: most a' káptalani követei részéről emeltetett szó a' miatt, hogy az egyházi rend ezuttal 18 ülést vesztett, a' midőn csak 22 személyre számított székekbe szorítottat, kérdésbe tette szóló: hova fognak férni ha a' horvát köv., meg az országgyűlés elején 30 személyt tevő egyháziak ismét megérkeznek, 's indítványozá, miszerint az egyháziak részére még egy asztal, annyival is inkább állítassék, mert szólo nem hiszi, hogy a' KK. és RR. az egyháziakat magoktól eltaszítva a' hallgatóság közé kívánják szorítani. Mind ezekre az mondatott, mikép a' helyet követelő egyházi Rend kívánsága igen méltányos ugyan csak a' kívánság teljesítésére a' szűk teremben a' követelő Rend által mód is mutattassék, de miután itt Pozsonyban a' hely szűke nem engedi, hogy mindenki teljes kényelemben

legyen, igyekezzék a' t. egyházi rend jövendőre minden befolyását oda irányozni, hogy az országgyűlés Pozsonyból minél előbb Pestre tétessék által. — A' rendnek ker. elnökök irnokaik által leendő fentartását illetőleg megjegyeztetett, hogy miután a' magyar ifjuság az ország minden részéből ide a' végszökekre gyülekezve, eddigelő szinte minden rendőrség nélkül egyedül a' becsület érzés isteni ösztönére ügyelve, komoly és illedékes magatartásának más országokban szinte hallatlan példáját adá: fölösleges minden rendőrködés; elég ha ki van mondva a' rend, a' többi legyen a' becsület-érzés dolga. Melly hathatósabban működik a' nemesebb jellemű ifju kedélyekre, mintha szorongó által rabszolgai alacsonyásra törpítették. Ha egyébiránt valakiily nemes bánás-módot sem méltányolva annyira megfélekednek magáról, hogy az egyszer mindenkorra kimondott rendhez nem alkalmazkodnak, jegyezze meg magának, mikép szólo leendő első, ki a' rendetlenkedőt névszerint meg fogja nevezni. — Mi a' formaruhás cselédségét illeti, szólo az indítványozó követtel nincsen egy értelemben, mintha t. i. a' szegény cseléd képes nem volna az orsz. teremben egyet mást megérteni; sőt meg van győződve, mikép itt gyakran a' legeggyűbb ember is okulhat, és olly elveket szíhat be, mellyek oda haza sorsosai között az ő ajkáról hangzóva hathatósabban terjednek és vernek gyökeret, mint hatalmas parancsai által az illető felsőségek; de igazságosnak sem látják többen, valakit csak azért szorítani ki a' tanácskozás tereméből, mert szegény, hiszen a' formaruhás cseléd is lehet nemesi kiváltsággal bíró, kit tehát a' köz dolgok szintegy érdekelnek mint mást akárkit; azonban lehet ezeket a' teremben szinte rendre szorítani, erre ügyeljenek a' kir. táblai ajtón állók, kik ha szoborkint nem állanak az ajtó előtt, a' ker. elnökség közre munkálásával némi kis ügyességet fejtenek ki az illető hallgatónak rendre utasításában, senki sem fogja a' jó rendet megháborítani. Így biztosítván a' rend, szóba hozatott, hogy jövendőre az úgy nevezett *dictatura* ne az ország! már most kicsinosított teremében hanem más alkalmas helyen történjék. — Ez indítvány nem fogadtatott el, hanem inkább az illető ifjuság oda utasítottat, hogy a' terem butorzatát megkárosítani kárpotlás mellett óvakodjék. Egyébiránt maga a' *dictatura*, mint az ifjuságot, a' nap nagyobb részén géppé aljasító, annál fogva a' szív és ész képezésére fordítandó időből szinte végkép kirabló eszköz mással. Jelesen könyomással — indítványoztatott helyettesíteni, melly indítvány annál hőbb pártolásra talált, mert indítványozó az ifju nemzedék szerelmétől átmelegült lélekkel mutogatá, mikép az ifjuság országgyűlésre küldetésének eredeti rendeltetése korán sem az, hogy magát az írásban gyakorolja, hanem inkább az, hogy magát gyakorlatilag — magyar polgárrá képezze, ollyan polgárrá, milyenné eddig létező iskoláink legjobb akarat mellett sem készíthetők ifjainkat, ollyanná, millyet idegen országokból nem szállíthatunk magunkhoz, hanem épen Magyarországból kell kikérülnie, egyszóval ollyanná, kivel majdan a' nemzet mint országos képviselőjével becsületet vallhasson. — Elmultak már azon idők — mond tovább a' szólo, — midőn egy két practicus öreg ur vállain fordult meg az egész ország dolga, hogy valóban elmultak, eléggé láthatni a' mi kipkedés kapkodásunkból, kik mindnyájan okserűen munkás részt kívánának venni a' haza ügyeinek elintézésében, azonban érezzük azon nagy hiányt, miszerint ifjabb éveinkben tán észébe sem jutott senkinek, hogy valaha képviselőül leendő rák a' hazának szüksége; gondoskodjunk tehát mi jobban a' jövő nemzedékről, hogy országgyűléseink alkalmával ifjaink ne írógépekké, hanem inkább alkotványos polgárokká képeztesse. — Annál is inkább mert erős hitem van arról, mikép a' megyék, azon néhány száz forintot, mit a' dictaturát pótló nyomtatásra fordítanak — ifjaink polgári kiképzetésének boldogító reménye fejében soha sem bírnák megtagadni. — Ezen előadásnak eredménye az lön, hogy a' dictaturát pótló eszközről gondoskodni az elnökségre bízott; és a' terem rendezésének végzés alakban leendő szerkesztése és orsz. ülésben előterjesztése elhatároztatván: a' conferentia kerül. — üléssé alakult.

Az *iparegyesület* ez idei rendes közgyűlése f. hó 26dikán szombaton délutáni 4 órakor Pesten a' ns megye teremében fog tartani. Egyik tárgya leendő rendező jegyző választatása; egyéb tárgyairól későbbi hirdetés szóland, mellybe hogy az alapszabályok 25. §a értelmében be lehessen iktatni a' teendő indítványokat is, ezek a' választmánytól jó előre bejelenteni kéretnek. Az igazgató választ. aug. 4kén tartatott üléséből. Csánády, helyettes jegyző.

Győr. Julius 26án. (Megyei közgyűlés, fájdalmas kitérősek, utasítások; és tűz.) Tízennegy nap tartott megyei tanácskozásink minden tekintetben érdekesek voltak; feltűnt azokon a' megyei élet legkülönbözőbb színzete, 's miket a' köztünk levő elemek, önmagokat jellemzőleg napfényre vezettek, olly adatul szolgálnak, mellyek az alkotványos állapot festésében, nem épen megvetendők. — Lássuk naponként! Jul. 3án első alispán Szücs Antal ur elnöklete alatt olvastattak az országgyűlésről érkezett követi tudósítások. Pártolást nyertek: a' verificationalis kérdés, az országgyűlési és kerületi napló, szabad ujság, horvátországi követválasztás és a' választfelírás tárgyi aló táblai határozatok. A' vallás tárgyában tett felirási javaslatra egy kanonok ur nyilványította: hogy a' reversalisokat multa nézve fentartatni ohajtja; az átmenetet illetőleg kíváná, hogy bár a' 6 héti oktatás eltöröltetik is, de legyen intézkedés, nehogy az átmenet vakmerőn történjék, mert ugymond, leg többnyire tudatlanok változtatják vallásukat, kik oktatás nélkül nem képesek meggondolni lépésük fontosságát; az elválás után azt, hogy nem katholica valláson levő fél ismét házassodhassék nem ellenezte; Horvátországba pedig kényszerítés által e protestans vallást bevéteni nem kívánta 's jobbnak látta hogy ez iránti intézkedés akkorra halasztassék, midőn Horvátország a' protestans vallást önként beveendi. Elnök első alispán második napra kívánta e' tárgyat áttétetni, de hangosb követeléseknek engedve, a' tárgy iránti elmélkedés, tanácskozás folytattatott. Egy tbiró úgy nyilatkozott, hogy a' vallás iránti intézkedés nem tartozik országgyűlésre; mert kinek mi köze ahoz hogy az istenével miként vet számot? és miután hálát adott istennek, hogy ő nem r. kath. leginkább azzal motiválta beszédét: hogy regnum Hungariae est independentens, és hogy ő senkinek meggyőződését alája nem veti, a' vallásbeli tárgyat mellőztetni kívánta. Egy ügyész erre válaszóla: hogy a' mennyiben a' vallás az alkotványos életben tettek által mutatkozik, annyiban joga van a' statusnak ahoz szólni; 's parificatiók mezejére terve kimutatta: miképen már a' zsidóktul megtagadván a' vallásszabadságot, az ország igen is a' vallás körüli intézkedés be ezelőtt is bocsátkozott. Egy más ügyész a' tétvényekre nézve, ha a' visszaható erő által valami üdvös cél éretnek el, akkor a' törvény ezen erejét meghagyni kíváná, de miután a' tétvények kényszerítő ereje a' még nem is születettükre suttantott, azokat multanézve is eltöröltetni kívánta. — Egy jegyző a' tétvényeket multa nézve is megszüntetni kívánta. Egy főbíró pedig úgy vélekedett, hogy ha a' tétvények multa nézve nem töröltetnek el, akkor megzavarják a' jövőt; 's kifejté milly követkeést tulajdonit a' tétvényeknek, ha azok multa meghagynatnak; tudniillik: hogy az atya mindenkor gyermekeit maga részire igyekeznén vonni, az anya pedig magáéra, ebből legnagyobb egyenlenségek kövotkozendnek. Egy alügyész 's egy más tbiró a' tétvényeket egy általljában eltöröltetni ohajtották. Egy tbiró pedig azon okbu, mert az átmenet szabadságával minden kérdésnek vége szakad, a' tétvényeket multa meghagyni akarja. Egy uti biztos, hálát adva istennek, hogy katholikus, egyébkint miután a' tétvényeknek multa leendő megszüntetése az eddigi vegyesházasságok csendét felzavarná, azokat multa nézve pártolta. A' sz. mártoni ügyész azt tartá: hogy ha multa nézve a' tétvényeket megszüntetnek, akkor az a' ki tétvényt adott, azonnal követelendi, hogy gyermek-i az ő vallására térjenek, 's ekkor az anya magát megosalatottnak tartván, minden béke közülök eltűnnék. Egyébkint örvend, hogy az ezzel kérékedett tbirót a' katholicusok közé nem számítják; kívánta a' tétvényeket multa nézve fentartatni, más tbiró arra szavazott: hogy miután a' felek már gyermekeik neveltetése iránt megegyezvén, ezelőtt tétvényt adtak, azok felbonthatók ne legyenek. Ezután szavazat utján 22 szóval 19 ellen a' tétvények mind multa, mind jövöre megszüntettek. — Julius 4én. Az átmenet és elválások kérdése volt szönyegen. Egy tbiró azt vitatá: hogy nem tartozik ezen tárgy a' törvényhozás körébe. Más tbiró kívánta, hogy az átmenet szabad legyen úgy, a' mint az alsó tábla elfogadta; az elválás után a' protestans félnek szabad házassodhatást engedtetni ohajtott: 's azt tartá: lássa! a' ki illy feltételeket tudva vegyes házasságra lép, ha elválás esetében társa ujszövetséget köt. Egy urodalmi ügyész is azt vitatta hogy az átmenetnek senkinek köze. — Rövid nyilatkozatok után, ellenszólás nélkül elfogadtatott a' vallás tárgyában kelt alsó táblai határozat. Szönyegre került egy főbíró indítványa következtében a' pápai breve, melly a' vegy. házasságok körüli kérdéseket érdekelve Magyarorsz. clerusához bocsátatott. Az indítványozó sérelemnek mondá a' brevére adott királyi placetumot,

azért n...
szágon...
szí, ho...
's nem...
nyei el...
kath. e...
iránti v...
ház fej...
ismerh...
mondva...
latt, ki...
nök m...
doktül...
hogy s...
nézeti...
minden...
szólt p...
hogy az...
nak els...
relmet...
pán az...
placetu...
cetum...
kivánja...
zendő b...
számot...
vőre or...
sérelem...
zett, ha...
nök: t...
rint a' v...
dott kir...
eképen...
soltatás...
mok m...
hogy of...
hassék...
vel a' pl...
remény...
adandó...
jezve, o...
sült val...
ránt kel...
tak. Utó...
ve futó...
narratu...
ujításko...
ország...
lobbant...
tatott a...
vetkező...
és ekkor...
lül azon...
kor a' me...
nyozá h...
fenforg...
mindég...
zolt, ho...
suk ellen...
volna is...
tapaszt...
mint al...
káros le...
utasítás...
nyozta k...
tásuk ni...
vélemén...
bizonyo...
követe a...
dósság...
sitása s...
hogy ám...
soha se...
nyékáva...
után vég...
gis ülés...
sítás vol...
leméhez...
latkozás...
az alkot...
s alisp...
Alig üd...
főispán...
ros poz...
főpász...
nak kelt...
nagy lel...

azért mert a' breve az 1791: 26 ellenére a' vegy. házasságoknak akadályaul szolgál. Egy győri kanonok úgy hiszi, hogy a' bullát az indítványzó főbíró ur sem olvasta 's nem tudhatja: van é abban valami az ország törvényei ellen 's kijelenti, hogy abban egyéb nincs, mint a' kath. egyház fejének a' vegyes házasságok összeadása iránti véleménye, ezt pedig kimondani joga van az egyház fejének 's azért a' placetum kiadást sérelemnek nem ismerheti el. Egy prof. bíró gáncsolván a' brevét 's elmondván: hogy inkább török rab, mint római járom alatt, kíván lenni, a' placetumot sérelmesnek találta. Elnök meginté a' szót, hogy ingerültséget okozó beszédek tartózkodják. Egyik főügyész: kinyilatkoztatja, hogy sem ő sem prof. hitsorsosi a' nyilatkozott prof. tb. nézeteiben nem osztoznak. Másik ügyész: azt tartja mindenki maga nevében szóljon 's nyilványítja hogy a' szót prof. tb. elveit pártolja. Egybíró megjegyvezvén: hogy az érdemek évekkal megrakott főbíró, noha vallásának elsőbbségét vitatta, még is kár, hogy szeretet és türelmet abból nem tanult, egyébkint mert a' brevében csupán az áldás iránti vélemény foglaltatik, az arra adott k. placetumot sérelmesnek nem találja. Egy ügyv. a' placetum: kiadatását sérelemnek vallja 's ezt orvosoltatni kívánja; jövőre pedig orsz. gyűléstől orsz. gyűlésig érkezendő bullákra adandó minden placetumról a' nemzetnek számot adatni sürgetett. Egy alügyész minden brevét jövőre országgyűlés elibe terjesztetni kívánt. Más bíró a' sérelemnek helyét nem találta azért, mert breve érkezett, hanem abban, hogy a' brevére placetum adatott. Elnök: több nyilatkozás után kimondá a' végzést: miszerint a' vegyes házasságok tárgyában érkezett brevére adott kir. placetum az 1791: 26. czikkkel ellenkezőnek 's eképen sérelmesnek találván országgyűlésen orvosoltatása sürgettetik; jövőre pedig az adandó placetumok mindenkor országgyűlés elibe terjesztessenek; hogy ott arról: vajjon sérelmesek é v. sem, ítélet hozathassék. Egy bíró ez utóbbi pontra megjegyze, hogy mivel a' placetum kiadatása, jus reservatum regium, kevés remény lehet annak eléérése, hogy valaha ő felsége kiadandó placetumairul számoljon. E' tárgy be levén fejezve, olvastattak az unitaria vallás, a' görög nem egyesült vallás, a' magyar nyelv és a' főhermegeyi petitio iránt kelt országgyűlési határozatok: mindezek pártolatattak. Utóbbira nézve még is egy bíró éles pillantatot vetve futólag említé hogy — mutato nomine de te fabula narratur. Egy gróf indítványt tett, hogy a' mult évi tisztújításkor megyénkben történt önkény iránt is az országgyűlésen mozdítás tétessék. — De a' láng nem lobbant fel 's folytatván tanácskozásunk rendje, olvasatott a' horvátországi követek latin felszólamlása következtében alkotott alsó táblai határozat. Pártolatott; és ekkor egyik alügyészünk megemlítvén hogy több felül azon hír érkezett, mintha követeink vallás tárgyalásakor a' megye utasítását ki nem jelentették volna, indítványozá hogy jövőre követeink soha se szavazzanak ha a' fenforgó tárgy körül nincs utasításuk; de ha van, akkor mindég tartozzanak nyilatkozni. Egy bíró oda szavazott, hogy ha bebizonyulna, miszerint követeink utasításuk ellen nyilatkoztak, akkor vissza kell őket hini, bárki volna is az; 's mellékes fejtegetéseiben felhozván abbéli tapasztalásit, hogy sokszor a' követség úgy tekintetik mint alkalom a' zöld ágra mászashoz 's hogy milly káros lehetne a' megyére, ha akkor mindön határozott utasítása nincs, szavazatátul elesnie kellene, oda irányozta kívánatát, hogy ha követeinknek határozott utasításuk nincs, akkor az eddigi utasításához legközelebb álló véleményt nyilványítsák. Egy ügyész említé: hogy egy bizonyos megyének melly az adótuligen idegenkedott, követe a' kir. előadásokban foglalt országos pénztári adósság fizetését azonnal megajánlá, 's így nyilván utasítása szellemével ellenkezett. Más ügyész bizonyítja: hogy ámbár az országgyűlésen mindéddig jelen volt, de soha sem tapasztalta, hogy követeink utasításuknak árnyékával is ellenkeztek volna. Még néhány nyilatkozás után végzésé lön: hogy követeink kerületi 's országos ülésekben mindég kijelentsék utasításukat 's ha utasítás volna valamely tárgy iránt, akkor az előbbieket szelleméhez legközelebb álló véleményt pártolják, és nyilatkozásaikról jelentést tegyenek. E napra elég lön téve az alkotványos értelemnek. (Folytatjuk.)

♂ **Esztergom vármegye** KK. aug. 1jén első alispánjok vezérlete alatt közgyűlésre sereglettek. Alig üdvözülék egymást a' béke mosolyával, örökös főispánjok primás ő hűségének érkezett értvén, ki bokros pozsonyi dolga közepett is jelesen szívén hordván főpásztori székét jul. 31kén 'Pest' gözhajóra ült, utnak kelt, Rév-Komárom partjain ezernyi jó magyartól nagy lelkesedéssel tiszteltetett 's délután székes városát

is magas megjelenésével szerencsésíté, hol is a' lehajók közrészvételre hű népe seregben, magasztos örömmel, ünnepi pompával karolta le a' gözösről kegyes atyját, nagy lelki kalauzát; ezt értvén az egybegyült KK. őszhangzólag kiküldöttséggel kívánták ő hge iránti joles tiszteletöket hirdetni. Majd a' katonai élelmezés és szállásolás tárgyábani országos kiküldöttség munkálátat országosan pártolandónak vélték, azon módosítással: hogy miután kereskedésünk pangván, köznépünk természetvénét mindenkor eladni nem képes, a' kincstár a' katonaságnak szükséges élelemszereket illő áron adózóinktól beváltani köteleztessék; a' laktanyákat illetőleg pedig, adózóink a' rendes adót sem bírván, inkább könnyebbitést igénylenek, 's nem új terheltést, 's minthogy a' laktanyák 10 év alatti építések adózóinkra évenkint 5000 pfgó frt esnék, mi tetemes súly; a' kamatos kölcsönt pedig szinte nem bírni el, de talán hitelünk hiánya miatt illyet nem is nyernénk, azért is választmányilag javasolt 10 évet törvényesen 20ra terjesztetni véltük. Továbbá: a' követ urak értesítését tudomásul vevén, nádor ő főhge által megküldött dunaszabályozási tervet küldöttségre biztuk; nemkülönb Szepesmegye és a' 16 város ismerős versenylevelét; úgy Fehérmegyének a' hires petitioit roszaló és oklevelesen czáfó, Aradnak országutvonalt szorgalmazó 's több hatóság levelét is. Trencsénymegye fűszólítása következtében utasításul adtuk követeinknek, hogy országgyűlés alatt is mindennemű pörök folytatását ohajtjuk a' k. curia által, a' közigazság úgy hozván magával, azonfelül a' juristiumok és decretalis napónak eltörlését is kívánjuk. Szinte Hontmegye levele nyomán pártolatni határozattak országos küldöttségek ellenében a' kerületi választmányok. A' megfontolás nélkül vágatók figyelmeztetésére ide jegyezzük, hogy két helység folyamodása is előkerült, mellynek jobbágyai az uri kilenczedtől fölmentetésüket országgyűlésileg szorgalmaztatni kérik; azok is jó hazafiak, kik illy uri jogokat 's alkotványt fenyegető vágyakat ébresztenek a' jobbágyokban? azt mondjátok, hogy a' kor érlel? de emészt is, 's pedig annyival iszonyúbban, minél több éretlenséget, alkotvány-szerűtlenséget csiráztattok a' honban. —

Gyula, augusztus 5kén. Főispánénk nagybecsű levelét, melly mellett megyénkhez ajándékszólóját küldé, — az arra megyénk által adatott válaszal együtt, minélelőbbi közlés végett van szerencsém ide iktatva megküldeni. **I. Gr. Károlyi György-nének, szül. Zichy Karolina grófnének Békésmegyéhez intézett levele:** „Tek. ns vármegye, tisztelt hazafiak! Édes öröm- és hálaérzessel emlékezem vissza, midön mult évi tavasszal, kedves férjemnek nemes Békés vármegye főispáni székébe történt iktatásakor, a' tek. KK. és RR. engem is megelőző figyelemmel fogadai, 's nagybecsű hajlandóságokban részesíteni szivesek valának. 'S ezen mindkettőnk iránt olly nagy mértékben bizonyított barátságos vonzalomnak egyik szép zálogát képezi ama lobogó, mellyet a' beiktatás fényének öregbitésére Békés lelkes hölgyei közös részvétellel készítének, a' megyei fölkelts lovagok pedig összetartó díszjelképen soraikban hordozának, 's mellyet a' tek. KK. és RR. szivemelő érzelmek közt, mélyen megható szavakkal „**hűség 's hazaszeretet zászlója, és szabadság czimere**“ gyanánt, főispánjok kezébe ajándékol adának. Amaz ünnepélyes alkalommal nemes magamban tetém föl, de szóval is megígérem, hogy a' becses emléket részemről némileg viszonzni 's cserében annak másolati példányát a' tek. KK. és RR. hazafi kezeikbe letenni fogom. Im ezennel teljesitem tartozásomat, buzgón ohajtván 's kérvén, hogy a' ns megyei közönség az én adományomat szintolly kedvező indulattal fogadja, mint a' minövel magáét juttatá kedves férjem birtokába, 's tartson meg tovább is, tartson meg mindenkor eddigi jóvoltiban, mellyekbe szivesen ajánlott, minden tisztelettel és ilendőséggel maradok Pozsonyban junius 20kán 1843. a' tek. ns vármegyének, hálás lekötöztetettje gr. Károlyi Karolina, szül. Zichy grófné m. k.“ **II. Erre adott válasza Békésmegyének:** „Méltóságos grnő! Örömtől remegve fogadtuk nagyságodnak folyó évi jun. 20ról hozzánk intézett lelkes sorait, mellyek szerint mult évben megyénk lovagserge által a' székfoglalási ünnep emlékeül adott zászló helyett, viszonzás gyanánt szintén egy lobogót méltóztatott küldeni. Kedves nekünk ez ajándék, mert úgy tekintjük, mint újabb eredményét ama boldogító szövetségnek, melly szeretett főispánunk által a' béke és bizodalom lelkét hozta ismét megyénkbe; de kedves főleg azért, mert olly nő adja, kit örökségül vett ékein kívül, magasztos

erény, tiszta honszeretetet dicsőít. Elmultak már az idők, midön zászlók alá gyűltek az edzett férfiak, hogy védjék veszedelem ellen a' hont, 's a' józanabb eszmék hatalma tompává tette lassankint a' fegyver élet; — de van azért a' béke napjainak is saját feladása, 's e' honban annál több, mert soká kellelven vérünknek létel és enyészet közt küzdeni, tömérdék maradt még a' tenni való, 's most is várokozik tehát számban nem kevesebb, 's kivitel tekintve szintolly nemes kötelesség: kifejtteni a' jóllét szendergő erejét, virágzásra emelni a' hont, 's minél többeket részletetni alkotványunk áldásaiban. Ezekben pontosul most a' kornak igyekezte, ez érzelmek jelképeül kívánjuk tekinteni a' viszonzásul küldött lobogót is, és tüzzük azt fel tanácskozásunk teremében, köszönetünk őszinte kifejezésénél osztatlanul egyesítvén közjóra hevült kebleinket azon édes hiedelem, hogy midön nagyságodnak hosszú és vidám jövődőt kívánunk, ugyanakkor a' haza és nemzetiség oltárára tesszük fel hálás elismerésünk koszorúját, nagyságodnak lekötöztetettjei, Békésmegye közönsége.“

Közli Szakál Lajos.

Zemplényből. Julius 18ik 's 19ik napján másod alispáni elnöklet alatt tartott gyűlés általányosságará vonatkozólag szabadjon előlegesen megjagyezni: milly hatalmas tényező legyen a' tárgyak halmazának szép rendű 's helyes irányu lecsökkentésében egy tetterővel avatott tapintattal felruházott előlül. Ki megtekinté a' tárgyalásra előrakott többféle irományesomókat, legalább is hetes gyűlésnek nézett elébe, 's mindazon esomók mellyekbe sok ügyes bajos dolgok végrehajtásra éretlen beszorítva voltak — nemesak feloldoztattak, sőt szilárd meghagyással kiszolgáltattak 's tettlegesítésnek adattak számos sovargó 's epedő embertársunk édes üdülésére által. Fogadja igénytelen méltánylásunkat az ügyes elnökség! Csekélységemnek a' tekintély járma alá görbedni, 's bárki előtt vigyorogva bókolni oka sőt hajlama is legkevésbé sincs, ellenben az érdem, tettkezés, szilárd önállás lefzethetlen hála köteleznek. Ezt is bajos volt ugyan nekem megszokni, mert azt tanultam: hogy mindennek — mi a' természet üregében helyet foglal — be kell tötteni saját körét, 's az embertől e' tekintetben legtöbbet vártam. Ámde az emberben, és mondhatnám épen csak az emberben, csalatkozván legbotránkoztatóbban, becses áldások gyanánt kezdtem tekinteni a' kötelesség férfait, 's bocsáss meg kegyes olvasó, ha én az illy ritka tümenyeket a' hol módom és alkalmam nyilik — hódolva a' legtisztább érzetnek — felmutatom, míg az emberi magas rendeltetés bitorlót, az ügyesség — 's képességgel számot nem vető tolakodókat gúnyolom, itt ott meg-róni és lenézni sokért el nem mulatnám Bocsánat a' kitérésért, de méltánylásomat 's nagybecsűlésemet ki kell ez úttal a' jegyzői hivatalnak is jelentenem, mellynek jelen volt tagjai mondhatnám foglalatoskodtattak a' szigorú elnökség által. Különösen pedig másodaljegyzőnk munkássága 's fíradhatlan szorgalma szolgáljon buzdító példaul urfiainknak, kik csak magasbra lépés sajátosság nézetéből töltik a' becsületbeli hivatalosok névsorát, szives elismeréssel kivévén székvárosi egyik becsületbeli aljegyző urat, ki megyénkro most is dísz és dicsekedést kölcsönző jeles elődeinek példáját követve, ifjaink negyedmagnassósága, handabandázása helyett öntökélyesítés — 's közrehatással vett homályt sok gondolatlanra, kiknek az életerő szakmányyszerű kizsárolása után ugyan mi kinézésük lehet? — Most a' tárgyakra: 1) Időközben tartott kisgyűlés jegyzőkönyve hitelesítettett. 2) Szentiványi Károly első alispán leköszönő levele, mellynek minden során szilárd elhatározottság, őszinte megnyugvás, bátor önéret ömlött el, olvastatott. A' borult és derült körülményekben egyiránt lélek-éberséggel forgolódott férfú gyöngé vállal negyven évi munkás szolgálat terhe alatt roskadozván, csöndes pihenésre vágynak, de kötelességéret is parancsolá a' lelépést, ne hogy gyöngesége miatt a' köz ügy hátramaradást szenvedjen. Közös volt a' megindulás e' ritka kitartású férfi búcsunyilatkozása felett, közös a' ragaszkodás is, melly még illy szilárd lelépés ellenében is megkísérté a' tántoríthatlan bizodalom. Ugyan is rögtön választmány neveztetett ki olly czélibul: hogy a' lemondott első alispánt hivatalának a' közelgő tisztújításig leendő megtartására kérje meg. A' választmány azonnal teljesítvén tiszttét, olly üzenettel jött az alispáni lakból vissza, miképen a' leköszönő eme megkérést is parancsolat gyanánt vevén, hivatalát a' tisztújításig megtartja 's a' rábizottakat teljesiteniminden erővel ügyekezni fog. A' buzgó készség jó néven vétetett. Ennek következtében — 3) olvastatott gr. Péchy

Emanuel főispánhelyettes hivatalos levele, melyben az első alispán hozzá is intézett — lemondása 's a' rendes három esztendőnek augusztusban szinte elteltendése következtében tisztújítási előleges rendelkezések megtételére figyelmezteti a' megyét. A' felhívó becses levél következtében próbáltak némelyek a' rendelkezések finnyás tárgyába bocsátkozni, de annak ellenében kifejtetvén, miképen ha tudnánk is valami célirányos ujtást alkotni, annak kivihetőségéhez reménység nem lehet — csak várjuk meg, míg ezen közös rozson az országyűlés segitend, addig maradjunk a' régi mellett. — Viva! maradjunk! Meg is maradtunk, mert felolvasatván az 1839diki tisztújítást megelőzőt rendelkezések — bizony eléggé fogyatkozasok pedig — azok egy belünyi változtatás nélkül jelenre is megerősítettnek nevezetesen: a) Szavazandnak a' megye kebelében lakó, minden nemesek, legyenek birtokosok vagy nem. b) A' megyében szabad nemesi jószágot tulajdonosi joggal bíró idegen nemesek. c) A' megyében birtokos káptalanok kononokjai fejekint. d) Szabad királyi városok — egy sincs — egy egy személy gyanánt. e) Atyai hatalom alatt álló, de köz hivatal viselő ifjak, és az osztatlan testvérek is, ha teljeskorúak. f) Minden kath. és ó hitű egyesült és nem egyesült felszentelt papok, plebanusok és káplánok. g) Az evangélikusok papjai, kik szinte nemesi szabadsággal bírják jószágaikat és birtokaikat. h) Meghatalmazás mellett senki sem szavazhat, valamint részegen sem. Ezt bajos volna meghatározni, ugy kész lenne azonnal a' képviselő! i) A' szavazás egyszerűségével visszaélők, rend bontók, botosok rögtön büntetésére törvényszék. Illy megállapodás után a' nemesek pontos összeírása a' szolgabíráknak kötelességül tétetett, oly meghagyással, hogy aug. 1 Gára az első alispáni hivatalnak beadni közgyűlésre leendő felterjesztés terhe alatt el ne mulasszák. Voltak e' tárgynál szót emelők, kik minden közbejöheto zavar bizonyos eltávolítása egyedüli módjának azt látták, miképen a' főispánhelyettes azon egyedekeket jelelné ki, kik az előtanácskozásban leginkább sürgettetnek, nem pedig olyakat, kikről szó sem volt, 's maguk is elhűlnék midőn nevüket a' jelöltek közt hallják. Továbbá a' kijelölés után ne a' teremben levő csekély nemesség kiabálásából, hanem az egész közönség nyilatkozatából mihez képest a' tömeget lelkiismeretesen el kell járni — vagy szavazatra bocsátásból — minél igszaságosb választás nem lehet — mondja ki a' többséget. — Illy és eféle javaslatok azonban a' jelen főkormányzóknak helyezett erős bizodalom emlegetésével viszonzottak. 4) D. A. második követünk magával hozott levele olvastott, melyben kevés hazajöveteli engedelem megnyerése feletti reménységét fejezte ki, mely is köz nevetéssel fogadtott, de azért másnap a' jegyző teljesítést olvasott. Nincsenek ugyan kerületi ülések, de még is — si qua sede sedes. — 5) Megyénk főorvosa Meczer Pál 84,000 pengő forint összegyűjtögetése miatt valóban nehezen, de még is meghalván, megüresült helyére négyen folyamodtak, természetesen mind megyebeliek, mert a' megüresülés köröztelve nem volt — ezen érdemes folyamodók közül más nap egy szerényen visszalépvén, hárman terjesztettek kormányzói kinevezés alá, kiknek ajánló tulajdonai nyomatékosságnál nyomatékossak levén, elhallgattattak, 's csupán becsületbeli szolgálatjuk idejéhez képest soroztattak, ugy mint: Breznay, Stainer, Fortmayer, ha választásra kerülhetett volna a' sor, bizonyosan S. nyeri a' nagy többséget, ki az elholt főorvos éltében is nagy részét teljesítette hiven ezen fontos emberbaráti kötelességnek. De némelyek azt tartják: hogy jó orvos akkor lehet valaki, ha már egy temető betelt tapasztalatán keresztül esett emberekkel, mellyik engedhetne e' tekintetben a' másikkal elsőseget nem tudni. 6) Közelgvén a' tisztújítás, szorosan elhatározottott, hogy mindazon tárgyak, mellyek végrehajtás, vagy felvilágosítás végett egy vagy más tisztviselőnek kiadatvák — jegyzőkönyvekből előszedetvén, kétsős ellenőrség mellett a' levéltár teljeségére 's további intézkedésre előadassanak. A' kik ezt elmulasztották, tisztségre nem jelöltetnek ki. 7) Követünk négy rendbeli tudósítása olvastott, melly is köz helyesléssel és megelőgedbssel vétetett. 8) Törvényhatóságok megkereső levelei részint tudomásul vétettek, részint választmányhoz utasítottak, Sárosó — az adó aránytalan kivetését tárgyozó — követeinknek küldetett fel. Győr megye — a' törvényhatóságokkal 's kormányzóségekkel levelezés címjeinek rövidítése tárgyában elfogadtott 's foganatba vétetni rendeltetett. 9) A' nmélt. helyt. tan. felvilágosítást kér azon tekintetben, vajjon Tarczal vidéke csakugyan alkalmatlan

é katonai szállásolás tekintetében? a' tudósítás megtételni, egyszersmind azon tisztelt helyt. tan. megkereteni rendeltetett: hogy mivel a' rétségek eddig is vízzel borítva levén — jó takarmányhoz semmi reménység nincs: — széna helyett árpa szalma fogadtassék el katonai kiszolgáltatásban. 10) Indítványoztattott: miképen a' hajdan gazdag jövedelmű Hegyalja, és átaljában az egész megye, részint a' vizek szabálytalansága miatt huzomos áradások, leginkább pedig a' borkélet régi ótai megcsökkenése miatt siralmas elszegényülésre jutván — legközelebb is megyszerzte minden szőlőket az öböl elűtvén 's leforrázván — példátlan csapás érte: nincs igazságosb, mint midőn a' porták megalapítása a' hongyülésen szőnyegre kerülend — azok leszállítása Zemplényre nézve eszközöltessék. Mihez képest oly utasítás adatott követ uraknak, hogy ezen közönséges elszegényülést kiemelvén, annak idejében a' porták kevesbitését szorgalmazzák. 11) Jégverés okozta kárt biztosító honiintézetnek keletkezése, hivatalos uton tudomására jutván a' megyének — annak rende szerint kihirdetett rendeltetett. 12) A' vakok pesti intézetének továbbra is gyámolítása tekintetéből a' szükséges rendelkezések megtételtek. 13) A' helyt. tan. a' megye környékén szállásoló huszázérod ez évi összevonulása felőli rendelkezésre figyelmezteti a' megyét. Ennek következtében olvastott az itten tauyázó Ferdinánd nevet viselő magyar katonaság ezredesének Otto Károly úrnak levele, melyben előterjeszt: miképen f. é. szeptember és october hónapban nemcsak fegyvergyakorlása, hanem egyszersmind k. fhg E. Ferdinánd ötven éves tulajdonossági ünnepélye isleendvén, az ezrednek — mind ezekre nézve Patak városát látna alkalmas összevonulási helyeül. Az összevonulási helye Patakra határozatván, minden szükséges kijavítások és rendelkezések megtételére választmány nevezetett. Megtudatván immár a' fegyvergyakorlása helye, kelnek, tanakodnak a' zsidók, kik a' katonai élelemszerek kiszolgáltatását annyira nyereszkedő kezükbe csikarták, hogy becsületes keresztényen polgárnak reménysége sem lehet illyes valami vállalathoz jutni. Honfűi jó indulattal méltó figyelmeztetni a' tek. megyei hatóságokat, sziveskedjenek a' szegény adózó nép iránti atyáskodásból az illy kiszolgáltatásokra nagyobb gondot fordítani. Hallottam megyéket, mellyekben egy vagy más tisztviselő saját jó kedvűből csak amugy kéz alatt adja ki az élelemszerek szolgáltatását. A' kötelesség nagy nevére, aristokratái nemes büszkeség jelentőségére, és a' becsület szentségére emlékeztetem tisztviselő urakat is, ne legyenek százakra menő kárt mulékony adományért, ne arassanak ott a' hol nem vetettek, különösen ne alacsonyítsák magukat oly piszkos eszközökkel, mellyek felől a' kabzsi szakállas bizakodva mondja: „már a' zsebemben vagynak!” Minden oly közreható intézkedés, melly kéz alatt történik, bizonyos gyanut árul el Nyilvánosság az illy teteknek szennyetlen tisztája, 's egyedüli ellenőrsége, nyilvánosan kell a' szállítási vállalatot is kiadni, úgy nyered a' közönség, az önző egyes zsebe pedig nem telik veritékes martalékkal. 14) Ugyan a' helyt. tan. még öt ujonczot követelvén megyénken, az illető tisztviselők ez érdemben felvilágosítás tételre utasítottak, ha jól emlékszem most már harmadszor. Réti.

Egyik megyéből illy tudósítást
vevünk: Szőlőhegyeink példátlan öböl (ragya) által leforráztatva pusztán állanak, a' reményvesztett gazda aggodalommal néz jelentőségtelen jövő elébe, szerencsések kik ó boraikat olesón el nem prédálták, ezeknek ára naponkint szökken, de azért 1842ben termelt borból 12 — 13 vez. frt most is vehetni három akós hordó bort, ez előtt kevéssel az illyen fajta bor 6 — 7 forint volt a' szegényebb gazdáknál. — Őszi és tavaszi minden vetések különösen jók, már az őszi aratás divatjában volna, de Medárdtól majd naponra esővén, a' botakarítás kétséges. Az árviz május derekán kiöntvén most is nagy részint borítva tartja réteinket 's csak szeptemberben várhatni valami silány kaszállást. — Megyénk egy k helységeiben, melly rendes katonai állomásul szolgál, két közhuszár egy öreg zsidó kalmárt saját boltocskájában megfojtott, 's százhusz pengő forintját rabolta el, tettüket azonban bizodalmas káplárjoknak megvallván, sőt a' rablott pénzéből is kedveskedvén, ez bejelentette, 's most Patakon várják elíteltetésüket. Beligazgatási dolgainkat ha itt ott megtekintjük, azokra fájdalommal teli keblünk csak felsohajthat. Nem is képzelheti a' köznép között forgatlan, milly szivverző jelenetekkel kell az adózó nép körében találkozni. Azt némelyek huzzákvonják némelyek ütök verik majd nem szabadon, Panasz

tenni remeg, mert panasza oda utasítatván vissza, honnan okoztatott — 25 a' vizagztalás. Nemes ember ellenében legtisztább keresetével hallgat, mert egy bocsorokos cortes két helységadóznál többre nézetik, pedig ez szánt vet, utat készít, udvart kövezt, kertet kényelmesít, fát fuvaroz némely tisztviselő uraknak, és amaz még is paroláz, rágyujt, jótiszik illy urakkal, míg egy egész közönséget képviselő falusi, néha városi bíró is órákon át állóajtóban várja a' diváni parancsot 's legszerényebb alázatosságának, hűségese eljárásának jutalma durva fenyegetőzés, rettenetes pöffeszkedés. Itt egy mérges cortes böszült kevélységének útjában állt becsületes mester ember — csak egy intére — tiszteletbeli eskütt ur által megnyirgaltatik. Amott egy jó módunak látszó paraszt gazda napterhétől alétlan vakmerő levén ugyancsak eskütt urat meg nem látni, 's klapját husz ölnyiről kezdve hóna alatt nem vinni, beza-vartatik. (Még ezeknél is szomorúbb adatok hoztatnak fel a' közlésben, miktől minden emberi szív elborzad! 'S végtére) Ennyire ment már sok helyen a' mostani rendszerünk dolga, míg ez 's ez cortes urra mentesen isten még csak hunyorítani is, nemcsak eskütt sőt szolgabíró urnak is. Majd eljő a' restaurációnak ideje, mond gögösen, megmutatom, nem lesz az ur szolgabíró. Illy ronda száju pályinkás tonák nyálás csókjain emelkedni rangra, illy szennyes érdek rabjainak hatását rettegni, 's azért igazat és törvényt tapodni vajmi elbusító 's lehet é szánandóbb helyzet annál, melly efféle aljasságokban határoztatik. Lemond az ember önmeggyőződéséről, kitépi keble rejtékéből a' lelkiismeret szent erkélyjét, az istenséggel rokon lény alá hull magas rendeltetéséről. És mind ez uraim, bárnézétek el, sokaknál igyvan, mert a' hivatal viselés conditio sine qua non! —

Torda, júliusban. Vannak napok, mellyeket szerencsés vagy szerencsétlen történetek, egyesekre vagy mint községre nézve, érdekesekké 's emlékeztetésekké jegyeznek; 's mellyek néha valamely kedvező, vagy balszerencse által, vagy közös öröm, vagy általános gyász napjaivá lesznek. Így lett feledhetlen 's közkeserv napjává Torda helység lakosira nézve a' mult június hó 29ike mellynek csak emléke is éveig borzadással töltendi be e' szerencsétlen helység megrémült lakosinak bánattól sajgó kebleiket. Ugyanis: június hó 29ke, délutáni négy óráig ugyan tisztán és csendesen tölt el, 's a' gyakori esőzés miatt munkájokban hátráltatott lakosok — nem sejtve a' közeledő vész — háborítatlanul folytatták szokott mezei munkájukat; — 4 órakor azonban, dényugotról egy sötét és terhes felleg, lassan ugyan, de előre is vész-jósló folytonos morajjal húzódik fel, 's két negyed mulva, leirhatlan sebességgel kezd szakadni nagy cseppekben az eső, de a' melly még csak előkészület volt egy rémitő jelenet előtűntetésére. — Igen is; mert az esőt, egy — ezen helység még legidősb lakosától sem tapasztalt — iszonyu szélvész hirtelen jéggő változtatta, melly mintegy öt perczig dühöngött szélvész, egyházunk erős 's régi izlés szerint épített, de még nem régi tornyának tetejét, minden famunkával együtt, egy percz alatt egészen felszakasztotta 's minthogy a' tető a' kőfallal erősen össze volt foglaltatva, annak is egy részét leontotta; 's a' felszakadt toronytető a' dühöngő vihártól előbb egy ölnyi magosságra felragadtatva: irtózatoss zuhánással rohant egyenesen az iskola épületének; de az, különös szerencse ettől sértetlen maradt, ám b' a' leomlott toronytető az iskola jó nagyságu tornáczába, sőt egy része, annak pitvarába is bevágódott, a' nélkül, hogy azt legkevésbbé is sértette volna, mit a' sebesen rohanó szél segítségének lehet tulajdonítani. Számos épület 's többnyire a' legnagyobbak lettek még ez iszonyu vihar áldozatjává, 's olly épület helységünkben csak egy sincs, melly tetemesen meg nem rongáltatott volna. Az itt, épületek 's kerítések mellett levő roppant élőfákat, vagy tövestől kiszodrotta, vagy pedig gúzsna tekerve tördelte ki 's döntötte földre ez iszonyu vész. Szinte illy pusztító volt a' szélvészszel egyesült rohanó jégzápor, melly ugyanannyi ideig galambtojásnyi nagyságban omlott inkább mint esett, 's melly a' táb'a nélküli ablakokat porrá tördelte; a' kertekben minden növényt és gyümölcsöt leseprett, a' szőlőt, melly útjába esett földig leverte 's teljesen haszonvehetlenné tette; — határunknak — mint szinte az andaházi és p. r. sz. miklósi határoknak is — egy nagy részét — 's istennek legyen hála, hogy nem egészen! — minden természetül megfosztotta 's mintegy leégett; 's ez által sok keservesen munkálkodott szántóvető 's szőlőmunkás szépen indult reménységét meghusította, 's helységünk egy részét siralmas szükségre juttatta. Borzasz-

tó volt, ez szárközépi jégtengert, melly az em járnai nem e fosztatott 's denütt szété volt látni a sokképen k száikat. Érz kisznevett sze a' reá n azáltal a' gó sult 's keny annyira sujt kezelők mo annál inkább az elpusztult vántató pón nem levén! Ja 's hogy an zésére mago tetlenek. — neknek nyuj hogy melye Fáy Alajos u lött jótétem ges jobbágy diszes egyhá tetését edes delme által mas helyzet dik. Biztath meleg keblü ur, kik eze setettek, 's segítői voltak tani szükség sem tagadan nyú vihar id széd p. r. sz. minden gazd lerombolt, a kerítésével a asszonylagv tálokban lev szóval, utjáb titott. — E' látva, nem lennek lenni de sőt minde barát, a' töl szá; tudva a nel egyiránt szülte szegén méltatlanság ismertetéséül vetkezőt adn mazik minden ember keblük hogy jelen v olly sok üdvö mozditására kodó köznép melly felege zatos sárkány tandó volna! világosulna fe lő balhiedelm a' célirányos vendékre is kely vélemény ez, ha az illy ben a' hitszón meg; minek részire, bizo leendne. E' ki az illy babo ruan tapasztal dítása tekinte

A' bi
 július 18án tr és műkiállítá hézségek, n intézetnek k ezen első kiál bárha csak p

tó volt, ez iszonyu vihar lecsönnesülése után látni a szárközépig érő 's még eredeti nagyságában meglevő jégtengert, mely csak igen lassan kezdett olvadni, 's mely az embert, a sűrű összeállás miatt darab időig járnai nem engedte, irtóztató volt látni a tetőtől megfosztatott 's romladozott tornyot, 's az utcákon mindenütt szétszórt ház és egyéb épülettöredéket, megható volt látni a közveszély fölött siránkozókat, hallani a sokképen károsultaknak szívrepesztő fájdalmas panaszaikat. Érzékenyen vette ugyan e' szerencsétlen nép e' kiszenvet iszonyu csapást, 's borzadva nézett egyrésze a' reá nézve retentő jövő elibe: megnyugodt mindazáltal a' gondolatnál, hogy a' sulyosabban megkárosult 's kenyér nélkül maradt szerencsétleneket, nem annyira sujtott lakostársaik segedelme, 's munkásigyekezetök mostoha sorsukból még kisegíthetendik. — De annál inkább elrémíté őket annak keserű érzete, hogy az elpusztult tornyok költséges felépítésére megkívántató pénzösszeg — semmi egyházi jövedelemforrás nem levén! — erejüket 's tehetségüket jóval túlhaladja 's hogy annyi hiány pótlására, annyi szükség fűdőzésére magoktól, mindenigyekezetök mellett is tehetetlenek. — Illy siralmas helyzetekben e' szerencsétleneknek nyújt mégis némi vigasztalást azon édes remény, hogy mélyen tisztelve szeretett földes urok nagys. Fái Fáy Alajos ur, kinek édesatyai jószágát, 's velök közölt jótéteményeit már több ízben tapasztalták — hűséges jobbággyai szerencsétlen helyzeteket szívére vévén: diszes egyházak csonkán álló tornya minél előbbi felépítését édes atyai gondoskodása, 's hathatós segedelme által eszközölni, 's ez által őket mostani siralmas helyzetükből kiemelni kétség kívül kegyeskedendik. Biztathatja továbbá őket a' remény, hogy azon meleg keblü 's jótéteményben fáradhatatlan több jótévő ur, kik ezen egyház iránt eddig is meleg részvételt veltettek, 's kik ennek mindenkor kegyes pártfogói és segítői voltak, munkás részvételüket és segédelmüket mostani szükségökben 's jelen szomorú körülményeik közt sem tagadandják meg. Nem kisebb pusztítást tett ez iszonyú vihar idősb Kruspér Sándorné assz. velünk szomszéd p. r. sz. miklósi jószágán, hol az urasági udvarban minden gazdasági épületet, az urasági lakot sem véve ki, lerombolt, a' mellette levő költséges és csinos kertek kiterítésével egészen elpusztította, 's a' tisztelt földesasszonyágnak több darab, részint mezőn, részint istállóban levő marhát 's számos juhait martalékvá tette; szóval, utjában mindent szinte a' hihetetlen ségig elpusztított. — E' szinte példátlan vihar iszonyú pusztítását látva, nem lehet borzadással nem telni el, 's részvétnel lenni az így megkárosult szerencsétlenek iránt, de sőt minden érzékeny, 's elném fásult szívű emberbarát, a' töle kitelhető segély ajánlásától sem vonul vissza; tudva azt, hogy az illy szerencsétlenség minden elgyiránt közös lehet, 's hogy az illy nem hanyagság szülte szegénység, megvetetés 's guny tárgya, vétke méltatlanság nélkül soha sem lehet. — Népvilágosodás ismertetésekül nem lesz talán még felesleg soraimhoz követhető adnom: sajnálkozásteljes elégtelenség származik minden népnevelés szent ügyét szíven hordozó ember keblében, ha azon tapasztalásra kénytelen jutni, hogy jelen világosodott századunkban is — melyben olly sok üdvös lépések tettek már a' népnevelés előmozdítására — a' tudatlan, és babonához híven ragaszkodó köznépp, az illy rendkívüli kártékony vihart valamely fölingerlett garabonciás diák, vagy valami irtóztató sárkány munkájának tulajdonítja. — Vajmi ohajtható volna! hogy ezen balga néposztály valahára már világosulna fel 's szabadulna meg az illy 's ehhez hasonló balhiedelmektől 's babonáktól, melyek gyakran még a' célirányosan nevelt, s ezektől híven megőrzött növendékekre is felette káros behatást gyakorolnak. Csekély véleményem szerint leginkább elérhető volna pedig ez, ha az illy hibás vélemények 's babonák szöszékekben a' hitszónok urak által rovatnának 's czáfoltatnának meg; minek ha nem az egészre is, de annak nagyobb részire, bizonyosan jótékony hatása 's következtése leendne. E' figyelmeztetéssel, úgy hiszem én — mint ki az illy babonáknak köznépp közti uralkodását szomoruan tapasztaltam — népnevelés 's világosodás előmozdítása tekintetéből tartoztam a' haladó kornak. —

C s e p e l y i László.

A' bihari gazd. egyesület folyó é. július 18án tartá állat-, gyümölcs- 's egyéb terményes mükiallítását. — Ha fontolora vétetnek a' nehézségek, melyekkel kezdetben csaknem minden intézetnek küzdenie kell, nem lehet nem örvendeni ezen első kiállításnak, mely rögtönzés műve lévén, bárha csak parányi adalékszolgált a' bihari állatte-

nyésztés és műipar jelenlegi állapotja megismeréséhez, mindazáltal reményt gerjeszte azokban is, kik a' bihari gazdasági társulat életjövendője felett kétségbe estenek, mielőtt meggondolták volna, miként fényes eredmény csak meleg részvét 's hosszabb idő szüleménye lehet. — Ezért köszönetet mond az egyesület azon egyszerű polgároknak, kik az első kiállításban tetteleg részvét által a' kétély elosztására hatályosan munkálkodának 's Tarsoly József és Lajos testvéreket kiállított asztalos remekműveik minden tekintetbeni jelessége elismerésül, dicséző oklevéllel határozó megjutalmaztatni. Jelen alkalommal közzététeti egyszersmind, hogy a' második kiállítást Dénes-vásár alkalmával f. évi october 9én Debreczenben a' Várad-utczában levő ugynevezett Vayháznál, melyet sz. k. Debreczen város érdemes tanácsa kijelentelméltőztatót, tartandja 's a' megyei adózók közt elaljasodott állattenyésztés fölemelése tekintetéből az alapszabályok 7dik s hoz képest a' legjelteb kancza-esikók, üszök 's egyéb kitűnő állatok jutalmazásul előlegesen háromrendű díjt tűzött ki u. m.: hat, négy és két aranyat. — Kelt Várad-Olasiban jul. 30kán az egy. közgyűlés rendeletéből L u k á c s Gy. a' bihari gazd. egyes. titoknok.

Szerbia.

(Lieven intézvénye a' szerb tanácshoz.) A' Belgrádban orosz biztosul megtelepült Lieven báró első működése Vuicsics és Petronievics kitiltatása volt, mi végett a' tanácsból Garasanin tanácsnokot Kragujeváczba küldette, hogy ez őket a' távozásra 's Konstantinápolyba menetle bírja. Némelyek szerint ok tagadólag válaszoltak a' felszólításra, miszerint ok erőszak ellen is hazájokban maradandnak; ellenben a' bécsi ujság egy tudósítása azt írja, hogy ok a' kormány rendeletének engedelmeskedni készeknek nyilatkoztak, mihez képest a' czár kívánsága kormányrendeletképen fog a' két száműzöthöz intézteni. A' tanács minden esetre azon lesz hogy a' czár kívánságát végrehajtsa; mert Lieven olly egyenes hangú intézvényvel szólítá fel erre azt, melyben nyilván kijelenté, hogy míg ez meg nem történik, addig az utolsó választás megerősített nem fog, egyszersmind jelentvén, hogy azon legfelsőbb parancs végrehajtására a' határon 25,000 orosz készen áll.

Amerika.

(Új áldozata az amerikai szabadságnak. Washington Irving.) Az Egyesült-statusokban egy hírlapíró ismét áldozatul esett a' botozásszabadságnak, mit Franklin a' sajtószabadság nélkülözhetlen társának jellemzett. Bizonyos irlandi angol Hagan, Wicksburgban Missuri statusban hírlapot szerkesztvén, abban valamiért bizonyos Adams nevű urat megtámadott; ennek fia másnap atyja megsértését megboszulandó nyilvános utcán bottal ütötte meg Hagant, mire ez rá rohant 's földre teríté; hanem Adams mordályt rántott ki zsebéből 's a' gúnycikk íróját agyonlövö, ki is azonnal nagyot halt. És ez még mind nem elég, borusabb szint vet az oltani szabadságra még azon körülmény, miszerint a' gyilkos elfogatott ugyan, hanem 6000 dollár lefizetése mellett szabadon bocsátott, tehát ha azon összeget nem kívánja visszakapni, más vidékre költözés által minden büntetést kikerülhet. — Fall-River tengerparti város jul. 1én egészen a' lángok martalékvá lön, a' kár 250,000 dollárra becsültetik. — Új-Yorkban a' gabnaár hirtelen nagyot csökkent. — Az ismertes író Washington Irving, jelenleg amerikai követ Madridban, muzájának egy előtte ismertetlen tiszteletétől, egy quäkertől, tetemes vagyon öröklött, minek következtében a' követségről lelépénd, mivel a' castillai éghajlat nem igen kedvez egészségének.

Spanyolország.

(A' főbb hivatalok a' zendülők hatalmában. Ujzavar Barcelonában.) Telegraphi surgönyök szerint Madridban jul. 25én is legmélyebb csönd uralkodék, ámbar Narvaez katonasága már 23kán korlátlanul uralkodott a' városban. Lopez ministersége azonnal átvevő a' kormányt, 's a' főbb hivatalokat a' zendülés kitűnőbb férfiai közt osztá el. Prim ezredes Reuss gróffá, 's egyszersmind madridi kormányzóvá nevezeték ki, mivel Reuss várost fölgyújtá. A' madridi lapok néhány napi szünet után jul. 24kén ismét megjelentek, kivéven a' Patriotát és Spectadort, melyek végkép megszüntek. Narvaez hadsergének egy osztálya Andaluziába indult, Concha táborfő gyámolítására. — Barcelonai hírek szerint a' monjuichi kormányzó jul. 25én 25ezer frankot követelt a' juntától, katonái szükséginek fűdőzésre, azzal fenyegetözvén, hogy mindenesetre lődözteni fogja a' várost, ha kívánata 24 óra leforgása alatt nem teljesítették. Ezt a' consullokkal is tudatá egyszersmind, hogy a' veszély elől meg-

szabadulhassanak. A' consulok azonnal válaszoltak a' parancsnoknak, 's azon reményöket fejezék ki, hogy illy rendkívüli erőszakra alkalmasint nem leend szükség. 'S ez csakugyan valószínű mert a' parancsnok alkalmasint tüstint megnyitandja az erősség kapuit, mihelyt megtudja, hogy Madrid csakugyan Narvaez hatalmába jutott. — Espartero Cadiz felé folytatja utját, hol ministerei is hozzá szándékoznak csatlakozni, honnan azután haladék nélkül külföldre fognak menekülni. Sokan azt hiszik, hogy ezzel az egész bajnak vége szakad; ez azonban nem igen valószínű, mert Lopez ministerségében egyetlen olly kitűnő jelességű férfi sem találkozik, ki szilárd karokkal birná Spanyolország megrongált kormányhajóját igazgatni. —

Anglia.

(A' királyné a' Tunnelben. Vélemény a' szerb viszonyokról.) Jul. 26kán a' királyné és férje, több külföldi hg kíséretében, a' Temze-Tunnel látogatással tiszeltelte meg; a' hőség azonban olly rekkenő volt ezen földalatti üregben, hogy a' magos vendégek csak igen rövid ideig mulathattak ott. Egy selyemárus azzal tünteté ki magát, hogy selyem kendőkkel borítá be az egész tért, mellyen a' királyné áthaladt. Miután Szerbia ügyeit még egyszer határozat alá szándék keríteni, melly, ha bizonyos udvarok kívánata szerint találna véghez menni, alkalmasint csak uj keleti kérdésre fog alkalmul szolgálni, nem lesz talán érdektelen követhető tényeket elősorolnunk. Utóbbi években sokat irtak 's beszélték azon ármányokról, melyek nem-moszká eredetű szláv népfajok közt üzetnek. Mondák, hogy szláv birodalom eszménye után kapkodnak, melly minden más hatalmat tulragyogva, nemcsak a' német és török iga alól fogja őket fölmenteni, hanem még a' németeket és törököket is a' szláv szultán hatalma alá fogja terelni. E' kecségtetéseket sokan egyenesen moszká befolyástól származtatják; legujabban mindazáltal a' lengyel menekvők azon részé kik Czartorysky vezérlete alatt állnak. Nem tagadhatni ugyan, hogy némely lengyelek teljes öntudattal engedék magokat használtatni illy eszmék terjesztésire, mások pedig ábrándos elragadtatásból működtek e célra, melly azzal biztatá őket, hogy fajok legalább is fél világnak fog majd törvényeket szabni. Nem sokára azonban mind azon valódi lengyelek, kik az európai török földet beutazák, meggyőződtek arról, mikép ez eszmének diadala csupán a' moszká politikának fogna használni, 's Lengyelország lánczait örökre megerősítené. E' pillanattól mindnyájan elhatározták, hogy a' moszká ármány haladását lehetőségig gátolni fogják, 's hogy ezt annál hatályosb sikerrel tehessek, Czartorysky hg vezérlete alá egyesültek, kit mindig fejöknek szoktak tekinteni, mióta hazájukból kívándorlani kényszerültek. E' tekintetben követett politikájok imez. Egy részről fajrokonak legnagyobb befolyásu embereit egységre önmagok közt, 's engedelmességre inték a' portáiránt; más részről pedig meggyőzni törekedtek a' portát arról, hogy szláv alattvalóit emberibb bánásmád által magához emelni iparkodják, mivel saját hatalmát is csupán így szilárdíthatja meg. Bebizonyíták fajrokonok előtt, mikép zendülés és macaskodás folyvást nagyobb elnyomatás alá fogja őket juttatni, minek végre fegyveres moszká avatkozás lesz eredménye, melly csak hódításra gondol, 's mellynek kormányzása bizonyosan sokkal kiálthatlanabbá' török rendszernél. Bebizonyíták, mikép a' sajtószabadság 's alkotvány ígértetése csak maszlag, mellyel horogra szándék őket keríteni, minthogy bizonyosan épen a' moszká rendszer az, melly széles e' világon legutolsó fogja alattvalóit illy jótétellel boldogítani. Azt kellene tehát a' nyugtalan zavargás helyett inkább szorgalmazniok, hogy a' porta hatályosan örökös hatóságai lélekismeretes ügykezelése fölött, miszerint személyök és vagyonuk tökéletesen biztosítva legyen; a' további kifejlést pedig bízzák az időre, melly végre csakugyan meg szokta gyümölcséit termeni. (Vége követh.)

Öroszország.

(Házasságkötés.) A' német fejdelemekkel mindinkább szövetkezni látszik a' hatalmas czári ház. Már a' czárné születésnapján gyanítható volt némi családi ünnepe, azonban nem a' mecklenburg-schwerini hg. az, ki Alexandra ngné kezéért esengett, hanem Fridrik hasszai hg. kinek Alexandra, a' czár harmadik lánya meg is ígértetett. Plessen báró, orosz követ a' dán udvarnál, ez örvendetes hírrel Kopenhágába sietett. A' m. schwerini hg. Moszkau 's Varsón keresztül vette utját haza felé.

Törökország.

(A' drinápolyi tábor. Riza pasa.) A' Drinápoly-nál összesereglett török tábor mindinkább magára vonja a' közfigyelmet, minthogy a' kormány nemcsak folyvást ujszállítványokkal gyarapítja azt, hanem sok löport is gyűjt össze. A' kormányzó ugyan mindenfelé hirdeti, hogy e' készülétek szokott szükséges gyakorlatnál egyéb célja nincs; mindazáltal konstantinápolyi hírek szerint a' porta azért igyekszik a' persiai kérdést békes uton kiegyenlíteni, hogy Görögország ellenében annál erőteljesben léphessen fel. — Riza pasa a' tekintély 's befolyás legfőbb fokát érte el, nemcsak a' szultán, hanem a' valide-szultánné bizodalját is teljesen megnyerte 's azért a' portánál mindenhatónak nevezik. Hogy kedvelt pártfogoltja Sándor hg. ismét megválasztott, az őt épen úgy megörvendezteté, mint azon hír megszoromítá, miszerint Oroszország mégsem veszi le kezét Szerbiáról.

Külföldi cegyhir.

Madrid. A' főváros esüendes. A' királyné Arguelles lemondása következtében, gyám nélkül van. Lopez ministersége általános feledést és közbocsánatot készül hirdetni. — Mendizabal a' főváros elfogatása előtt, annyira ment vak hovában, hogy a' követekkel tudatá, miszerint legrosszabb esetben katonái köze veendi a' királynét, 's úgy küzdend ki magának utat a' fővárosból és mind azon külföldi követeket, kik ezt ellenzenék 's 24 óra alatt Madridot el nem hagynák, fő-

be fogja lövetni. Fenyegetése azonban szerencsére füstbe ment. —

Saragossa. E' város is meghódolt már Lopeznek, miután a' főváros elfogatásáról értesült.

Barcelona. A' junta új nemzetlörségi tiszteket választott 's e' választások kizárólag csupán legtulzobb föllengösdieknek kedveztek. — A' csatákban elesett zendülők özvegyeinek gyámolítására 2058 real gyűlt már össze. —

Washington. A' repeal ügye iránt esökkenni kezd a' buzgalom, miután O' Connell legújában ismét nagyon hatályosan szólott a' rabszolgaság ellen, mit a' szabad amerikaiak nem igen örömet szoktak hallani. —

London. A' Rebekka féle társaság minden tagjának elfogatására száz font sterlingnyi jutalmat tűzött ki a' kormány. —

Birmingham. A' gyármunkások közt dologhiány miatt igen félelmes forrongás kezd uralkodni, mely uj bajt szülhet a' henyé tory ministerségnek.

Dublin. A' repeal tu'zó baráti azon hírrel is izgatják már a' tudatlan irlandiakot, hogy Viktória királyné kath. vallásra szándékozik térni. — O' Connell magány békebirákat kezd választani a' repeal legbuzgóbb hívei közül, 's így a' kormány békebirái nagy részben munka nélkül fognak maradni. —

Paris. A' júliusi ünnepeket csak templomokban üllék meg. Néhány száz suhanca a' júliusi oszlop előtt a' Marsellaist kezdé ugyan énekelni, de a' poroszok azonnal szétűzték őket. —

Lipscse. Julius. 29kén az itteni hatóság tudatá a' lapszerkesztőkkel, hogy minden hirlapot meg fog szüntetni, mely ezentul is tulzó ellenzéki elveket közlend.

Belgrad. Wucsics és Petronievics oda nyilatkozta, hogy ők csupán a' szerb kormánytól függnék, 's egyedül annak parancsára fogják hazájokat elhagyni.

Hamburg. E' városban társulat alakult az annyira kártékony hatású sorsjátékok elnyomatására. E' hasznos társulat már 500 tagból áll. —

Athen. A' görög hadsereg jelenleg 3 ezer gyalog 's 132 lovas katonából áll, 's a' gazdálkodó kormány még e' csekély számot is csökkenteni akarja. —

Konstantinápoly. Halil basa tengernagy Rhodus felé indult hajóhadával. — Titoff moszka ügyviselőnek esolnaka a' tengeren fölfordult, 's a' követ nagyon átázott, de mégis életben maradt. —

Teheran. A' perzsa fejdelem 10 ezer katonával 's 20 álguyval fűrdöbe utazott. Az idegen követek kissé meghökkentek e' nagy kíséret miatt, de a' kapott megnyugtatóra ismét lecsöndesültek.

Pecking. Az angol meghatalmazott jelenleg a' mennyei birodalom éjszaki részit utazza be. Az egész országban esönd 's béke uralkodik.

Lissabon. Hire jár, hogy a' ministerség ismét változni fog. — Pápa ő szentsége a' lissaboni patriarkát bibornokkalappal tisztelte meg. —

ÉRTESÍTŐ.

Gőzhajók járása.

indul: **Pestről Pozsonyba 's Bécsbe** mindennap egy gőzös regg. 8 órakor 's minden szerdán és vasárnap reggel egy rakhajó. —
Bécsből Pozsonyba 's Pestre szinte mindennap egy gőzös délutáni 2 órakor, ezenkívül minden vasárnap és csütörtökön e' rakhajó. —
Pestről Zimony 's Orsova felé majus elejétől october végéig, hajnalkor hetenkint kétszer (vasárnap és csütörtökön) **Ujvidék** felé minden kedden, **Mohács** és **Eszék** felé minden pénteken egy utasi gőzös; végre **Zimony** és **Drenkova** felé minden vasárnap és csütörtökön, az alduháza mindenkor regg. 4 órakor. E' fölött **Pozsony** és **Bécs** közt mindennap megfordul **Bécs** nevű gőzös.
Érkezik: **Pestről Bécsbe** 's viszont mindennap; **Orsova** és **Zimonyból Pestre** minden vasárnap és csütörtökön.

Eggenberger József 's fia könyvkereskedésében kapható:

„Tisztujítás“

a' magyar tudós társaság által 100 aranynyal jutalmazott vigjáték 4 felv. Irta **Nagy Ignác.** Ára két ezüst huszas. 3—3.

Magyar pezsgő,

francia modorban készítve, erős habzásu, 's olly finom és tiszta zamatu, hogy csak valódi borismerők által külonbözthetetik meg a' francziától; továbbá, valódi **francia pezsgő** a' legjobb gyárakból, és legfinomabb kapható Pesten Weiss B. és társánál, a' „vas tuskónál.“ 4—6

Lakási jelentés

Alulírtak szállása és foglalatossági helye a' schematismusokban és kalendáriumokban hibásan levén nyomtatva, törlehető tévedés elhárítására, hírül adatik: hogy **Bécsben, Landstrasse nevű külsővárosban, Waaggasse utcában 514. szám alatt, az első udvarban, első lépcsőn, a' harmadik emeletben legyen.** Légrády Imre, hites ügyvéd a' fömélt. m. k. udv. kanczel. hites udv. agens, és t. ns Bihar vármegyének bírása. 2—3.

Repczeolaj-szállítás.

A' kir. főkamragróhivatal rendeléséből Selmeczen, 2000 fontnyi tisztán lehuzott vetemény-repczeolaj, aerarialis kellekül. Selmecze szállítandó; mire nézve szerdán e' f. évi aug. 23kén regg. 10 órakor a' kir. bányatermekék árúbizomá-

nycsánál. Kappel Friderik urnál, Pesten, bálványutezában ársökkentés fog tartatni, 's a' legkevesebért elfogadónak átenegetetni. hol is a' kölesönös föltételek megtekintethetők. 2—3.

Hirdetés.

T. ns esztergomgyeie bécsi országuton fekvő Tath helységhez tartozó szőlőhegyen f. hó 17én regg. 9 órakor árverés szerint mintegy 30db kisebb nagyobb ugmint: 15, 20, 30, 40, 50 akós összesen 600 akóra való vas-abronesos esinos készületű hordó, készpénz fizetés mellett eladandó leszzen. A' venni szándékozők kitűzött időre és helyre illendően meghívatnak. Kelt Tokodon augusztus 2dikán 1843. 2—3.

A' nm. m. kir. udv. kamra rendeletéből közhírré tétetik, hogy a' magy. k. kamrai és koronai uradalomk ez évi juh- és hánygyapju természetvénye, bérmenten részint O-Budára, részint Pestre szállítván, eladásra állítatik ki, és pedig:

- 1) az ó-budai koronai urodalomból mintegy 39 mázsa juh- és 5 mázsa báránygyapju;
- 2) a' diósgyőri koronai urodalomból mintegy 50 mázsa juh- és 3 mázsa báránygyapju; végre
- 3) a' bécsi kamrai juhászatokból, jelesül: Pusztá-Kula, Kis-Sztapár és Béláról 150 mázsa juh- és 12 mázsa báránygyapju.

Venni kívánók oda utasíttatnak, hogy határozott 's világos számokkal kifejezett ajánlatokat, sajátkezűleg aláírva és lepecsételve, vagy minden külon uradalom gyapjára nézve külon, v. pedig az egész mennyiségre nézve együttvéve, legkésőbbben f. 1843iki aug. 28aig és pedig regg. 12 óraig, a' m. k. ud. kam. elnökséghez küldjék be Budára; ezen ajánlatokhoz kell egyszersmind csatolni a' budai k. kamrai főpénztár, vagy pesti

kir. sóhivatal az iránti bizonyítványát, hogy a' bánatpénz azon két hely egyikén vagy késpénzben, vagy statuspapírokkal, keletbcsők szerint számítva, lefizettetik, följegyeztetvén egyszersmind az ajánlattevőnek szállása. All pedig e' bánatpénz az ó-budai gyapjura 400, a' diósgyőrire 500, a' bácskaiakra nézve pedig 1600 pfg forintból.

Az ajánlatok fölbontása a' fennevezett 1843-ki augusztus 28kán délben 12 órakor menend véghez az erre megbízott választmány előtt, 's a' legtöbbet ígérővel a' szerződés, a' nm. magy. kir. udv. kamra jóváhagyása föntartása mellett, azonnal meg is köttetik; a' többi árverők ellenben lefizett bánatpénzöket azonnal visszakapják.

Ajánlatok, melyek a' f. nebbi határidőn tul érkeznek, vagy a' közlött föltételeknek nem felelnek meg, tekintetbe vétel nélkül fognak visszautasíttatni. —

Az ó-budai urodalomgyapju az ó-budai tiszttartói hivatal udvarán van lerakva, a' diósgyőri és bácskai pedig a' pesti kir. sóhivatalnál, hol azt 1843ki aug. 20kától kezdve, az árverés napjáig mindenki megtekintheti.

A' legtöbbet ígérő, a' szerződés aláírásakor a' bánatpénzt az összes vételár 25 pctjeig tartozik azonnal kiegészítenni, mely összeg ováspénznek tekintetik 's a' gyapju elvitésekor, melynek 1843. sept. 15ig multhatlanul meg kell történni, a' fizetés kiegészítéséhez számíttatik.

Egyébiránt megjegyeztetik, hogy csak két petnyi rámerés engedtetik meg, 's hogy a' gyapjuszálakat a' megszerzési áron tartozik átvenni a' vevő, megengedtetvén azonban neki, hogy a' gyapjút, elvitése előtt valamely ó-budai gazdasági vagy pesti sóházi tiszt jelenlétiben megmászálthassa. Budán, jul. 26kán 1843. 3—3

A' nagyméltóságú m. k. udvari kamara részéről ezennel közhírré tétetik: hogy folyó évi augusztus 17kén és következő napokon reggeli 9 órakor Budán a' kincstári épületben néhai báró Malonyay János magvaszakadtával a' királyi fisciura szállott, 's nemes Heves 's külső Szolnok vármegyében keblezett tiszta-vasányi pusztá negyedrésze, és Balla egész pusztá, akár külon, akár pedig mind a' két nevezett jószág együtt, jövő 1844ik évi szent-György hó 24kétől számítandó három egymást követő évre nyilvános árverés útján haszonbérbe fog adatni.

Mire nézve a' hérleni 's az árverésre megjelenni szándékozők ezennel meghívatnak; hogy a' fennevezett mind két jószágra nézve öszvesen véve 800, különösen véve pedig 400 pengő forint bánat-

pénzzel ellátva személyesen, vagy törvényes meghatalmazottjaik 's képviselőik által megjelenni, vagy írásban teendő 's hasonlóan a' fen kijelent bánatpénzzel ellátott ajánlataikat a' fen kitűzött árverést megelőző napon de minden este-re a' legközelebb bekövetkező augusztus 17ik napja reggeli 9 óráig a' nagyméltóságú m. k. udvari kamara elnökségének benyujtani el ne mulasztják. — Az árverési és haszonbérleti feltételek Budán a' kamarai számvevő hivatalnál valamint O-Budán is a' kamarai főtisztivatalnál láthatók. 3—3

Hirdetés.

A' nm. magyar kir. udv. kamra rendeletéből ezennel közhírré tétetik, hogy f. évi aug. 25. 's 26kán, szokott délelőtti és délutáni órákban a' Buda fővárostól 3/4 órányira fekvő Budaörs koronai helységben 450 darab anyajuh, 9 f darab két esztendő hágókos és 200 darab két esztendő sűrű, mind nemes spanyol fajból, nyilvános árverés útján, készpénz fizetés mellett, a' legtöbbet ígérőnek eladatni fognak, mire a' venni kívánók ezennel meghívatnak. 3—3

Jelentés.

T. Mácsai urad. tisztség közhírré téteti; mikép f. évi aug. 27kén aradmegyei Mácsa helységben árverés útján 50 darab teli 's fél angol 's arab véru ló, neveztesen: 5 dar. paripa, 20 d. anyakancza, 8 d. 1 éves 11 három éves, és 6 két éves, mely közt 2 esődör és mind kötőfekre állított esikók. Továbbá: 1200 dar. anyabirka, 425 d. hizott ürü, 20 dar. tehén, ugyanannyi 4 éves üsző, és 4 bika a' többet ígérőknek eladatni fognak, a' t. ez venni szándékozők az urad. lakba, illendően elváratnak, e' eve tudatva, hogy a' teljes biztosítéku egyedeknek kötelezvényeit is, az urad. pénztár készpénz gyanánt tekinten. — Kelt Mácsán 1843 jul. 29kén. 2—3

Ló-árverés.

Mélt. Hunyady József gr. gazdaságigazgatói hivatala közhíral adja, hogy f. évi augusztus 14kén délelőtti 9 órakor kezdvén Mező keszi Ürményhez közel levő pusztán Nyitra megyében mintegy 80 darab ménesbeli ló 's közötté több tiszta angol telivér, a' többet ígérőnek kész fizetés mellett eladatni fog. Ürmény jul. 9. 1843. 5—5.